

Styrets stemme

Urbane bønder og co-farming

Urban dyrking kom som en trend for noen år siden, som et svar på ønsket om større tilfang av lokalprodusert mat i byene. Skalaen på dette har ikke tatt helt av her i landet. Vi har parsellhager flere steder der private leietagere kan dyrke og drive etter eget ønske på noen få kvadratmeter. Det er likevel begrenset hvor mye mat en får ut av disse. Å spise sunt er viktigere enn noensinne, samtidig blir jorda i det industrialiserte jordbruket gradvis noe som utarmet. Vi er avhengig av import fra mer klima-sårbare land, som har sine etiske sider, men som også øker karbonavtrykket og presser prisene opp. I Cambridge i England har de estimert at en tredel av grønnsaksbehovet i Storbritannia kan dekkes ved å endre bare 1 prosent av eksisterende landbruksjord til småskala lokaldrevne matproduksjonsbedrifter. De har beregnet at de på en hektar har et potensiale til å dyrke nok frukt og grønnsaker til å dekke behovet til 100 husholdninger i ett år.

En slik bedrift basert på «co-farming» (samdyrking og andelslandbruk), startet opp av en landskapsarkitekt i Cambridge, har i år produsert 180 tonn frukt og grønt. Suksesskriteriet er en heltidsansatt agronom som styrer produksjonen, mens de lokale medvirkende bidrar med en viss mengde arbeidskraft og får frukt og grønnsaker tilbake. Driftsformen sørger for en kvalifisert styring av produksjon og opplæring av de involverte til et ønsket kvalitativt og kvantitativt nivå, samtidig som maten blir produsert etter en overordnet plan, ikke etter individuelle ønsker som i parsellhagene. På Losæter i Oslo har de en modell som ligner, etter at de ansatte en «by-bonde» i 100 prosent stilling. Det finnes flere slike andelslandbruk i landet vårt, men det er antagelig også her et større potensiale enn det som er utnyttet, til å bruke de små, gjenstående småjordene i og rundt byene til profesjonelt drevne andelslandbruk, før de nedbygges.

Pål D. Sandberg
president, NLA

Runde år i november

8. november Ashley Richard Conn 50 år
Paula Tveite 90 år

Norske landskapsarkitekters forening er en fagideell medlemsorganisasjon for landskapsarkitekter i Norge.

Adresse Josefines gate 32, 0351 Oslo
Telefon 91 85 31 06

Epost post@landskapsarkitektur.no
Nett www.landskapsarkitektur.no
www.arkitekturpolitikk.no

Camilla van Deurs, byarkitekt i København kommune, forteller om utviklingen av København havn fra Islands brygge og sørover til Havneviggen. Foto Else Dybkjær

Nordisk kongress 2021

Danske landskapsarkitekter (DL) var vertskap for Nordisk kongress 2021, som samtidig var en feiring av DLs 90-årsbursdag. Under en blå, solrik og lun septemberhimmel bragte dagsprogrammet dansker, svensker, nordmenn, finner og islendinger i buss og til fots rundt i København, der landskapsarkitektens virke gjennom de siste 90 år ble presentert og opplevd. Ikke i kronologisk rekkefølge, og ikke med fokus på detaljer, men med innblikk i vår rolle i by- og planleggingsutviklingen, samt på menneskets tilstedeværelse i og bruk av mellomrommet.

Hva betyr gode rause grønne mellomrom i en lav-tett boligbebyggelse, og hvordan suppleres denne planen med 1200 nye boenheter uten at det går på bekostning av den opprinnelige hovedtanken for stedsutviklingen og bomiljøet? Hvor styrende skal barns lekeplasser utformes i innredningen? Hvordan oppleves overgangen mellom private og offentlige arealer langs havnefronten? Hvordan kan landskapsarkitektur og kunst underbygge hverandre, fortelle historier og skape undring?

Det ble en dag for å treffe tidligere kollegaer og medstudenter fra nær og fjern, og møte likemenn innenfor faget, en dag for å få bekrefte på at nordiske landskapsarkitekter (vi er drøyt 4300 medlemmer) brenner for faget. En dag for å treffes og å bli inspirert.

Vel møtt til Nordisk kongress i Sverige 2023!

Else Dybkjær
styremedlem i NLA

Grønn Galla 2021

Tidspunkt: 17.-18. november • Sted: Drammen
Påmelding via FAGUS.no

Prisvinnerne, fra v. Brede Fagerheim Gilhuus (BYM) Kathrine Omnia Strøm (COWI), Rune Gjøes og Terje Grytbakk (BYM). Foto Anne Guro Røseg

Forsiden på Gatenormalen

Landskapsarkitekturprisen 2021 til Gatenormal for Oslo

COWI AS og Oslo kommune Bymiljøetaten ble kåret til vinner av Landskapsarkitekturprisen 2021. Prisen ble delt ut i Herregårdshagen i Larvik under NLAs fagdag, «Endring».

JURYENS BEGRUNNELSE

«Vi står midt i det grønne skiftet, og både med tanke på vegetasjon og i mer overført betydninger er landskapsarkitektenes grønne verdier aktualisert. Oslos nye gatenormal er en revolusjon. Det er den første førende offentlige veilederen for byrom og gater som viser et tydelig brudd med en 70 år gammel tradisjon om å prioritere biler. Det gir en åpning for alle andre om å gjøre det samme. Oslo kommune går foran der Statens vegvesen og alle andre kommuner fortsatt henger igjen i bilbasert regelverk. (...) I gatenormalen har COWI og Bymiljøetaten gått inn i et meget komplisert tverrfaglig felt. Landskapsarkitekter, biologer, vann- og avløpsingeniører, trafikk- og veiingeniører og arealplanleggere har frigjort seg helt fra gammelt tankesett og skapt en helt ny måte å tenke gaterom på, hvor gode helhetlige løsninger settes foran de enkeltes fag spesifikke hensyn.

Oslo kommunes nye gatenormal setter for første gang krav til at byen skal ha blågrønne arealer. For første gang kan landskapsarkitekter slå normalen i bordet og kreve at her skal det settes av plass til vegetasjon og myke kvaliteter på bekostning av biler og harde kvaliteter. Dette er «det grønne skiftet i full akselerasjon». Juryen tror på prosjektet, vi har også forhåpninger om at gatenormalen vil få ringvirkninger ut over det ganske land.»

OM ARBEIDET MED NY GATENORMAL

«Bymiljøetaten, Oslo kommune har ansvaret

for drift, forvaltning og utvikling av kommunens gater med det ansvaret som følger for blant annet trafiksikkerhet, universell utforming, overvann, tilrettelegging for gående, syklende. Det er også Bymiljøetaten som utvikler og forvalter gatenormalen. Den første gatenormalen ble laget av Oslo kommune i 1979, og var en beskjeden tilnærming av de statlige normalene til det kommunale veinettet. I 2017 startet arbeidet med revisjon som følge av kommunens arbeid med handlingsplan for overvann. Vi så fort at gatenormalen var utdatert:

- Utdaterte løsninger for sykkeltilrettelegging, universell utforming og aldersvennlig by
- Overvann (gamle løsninger basert på renner og rør)
- Og ikke minst vegetasjon og beplantning, som ikke eksisterte i de tidligere gatenormalene

Å fortsette revidering ble vurdert som bortkastet. I 2018 hentet Bymiljøetaten inn COWI og startet med en ny normal der COWI bisto med dyktige ressurser innen alle temaene. I Oslo ønsker vi å teste ut nye løsninger for overvannshåndtering. Det er helt avgjørende for å møte de klimautfordringene som kommer. Det er viktig at det gis rom for å prøve ut nye, tverrfaglige løsninger i en by som er i stadig endring og utvikling. Ny kunnskap og erfaring går inn i kontinuerlig utvikling av gatenormalen. Planlegging og utvikling av gatene våre er kompleks, mange hensyn skal ivaretas – og ikke sjelden

blir det mange kompromisser – men med denne gatenormalen håper Bymiljøetaten at vi kan bidra til bedre og mer tverrfaglige løsninger, og ikke minst grønnere gater, og så håper vi å være en inspirasjon for andre», skriver Rune Gjøes, direktør for Mobilitetsdivisjonen, Bymiljøetaten, Oslo kommune i sin takketalen.

Les mer om Gatenormal for Oslo i NLAs prosjektdatabase

Gatenormalen kan lastes ned fra Oslo kommunes hjemmeside.

FINALISTENE 2021:

Bekkelagsbadet – bar bakke landskapsarkitekter og Oslo Havn

Rehabilitering av dammene Songa og Trolldalen – Feste Landskap • Arkitektur og Statkraft

Trettenparken – Bjørbekk & Lindheim og Oslo kommune, Bymiljøetaten/Oslo Havn

Klimahuset i Botanisk hage på Tøyen – ATSITE og Universitetet i Oslo v/Eiendomsetaten

Gatenormal for Oslo – COWI og Oslo kommune, Bymiljøetaten

Mona Vestli
NLA